

Francisco Hinojosa

Enciklopedija

Ena

Ne razumem razlogov direkcije. Prosili so me, naj pripravim tako imenovani *splošni tečaj*, zdaj pa ne vedo, kako bi ga prekinili. Očitno je, da so mi administrativno vodstvo, vladna sekcija in kolegij profesorjev skupaj napovedali bojkot.

Ideja – zagotovo inovativna in zato nujno tvegana – da bi ustanovili *splošno* katedro za preduniverzitetnike, je prišla od njih. Študent s *širokim splošnim* znanjem bi zagotovo pametneje izbral poznejšo študijsko smer in bi imel v življenju boljše možnosti kot nevednež: obdobje ozkih specializacij se končuje. Brez dvoma.

Zagotovo sem imel vse potrebne sposobnosti za profil, ki so ga začrtali: le malo je enciklopedistov na svetu, ki se lahko pohvalijo, da *poznajo* glavne izvlečke človeškega vedenja. Še več: *jih poznajo, jih prakticirajo, jih izvršujejo*.

Poleg tega *enciklopedija* pomeni prav to: “popoln krog vedenja”.

Oni so me poiskali: z zajetno vsoto denarja, s plačilom vnaprej so me prisilili, da sem se odrekel mestu profesorja na univerzi v Browninburgu.

In zdaj? Zdaj me hočejo odsloviti. Hočejo me odpustiti, ker sem vestno izpolnil vse naloge, ki so mi jih naložili. Le kaj naj bi vsa ta na novo

---

Francisco Hinojosa (Mexico City, 1954) je pesnik in pisatelj, pa tudi založnik. Kot kolumnist in recenzent sodeluje z različnimi tiskanimi mediji, ki se ukvarjajo z literaturo. Ukvarja se predvsem s pisanjem kratke proze in knjig za otroke. Izdal je zbirke kratkih zgodb: *Črno poročilo*, *Pokošeni spomini v bistvu dobrega moža in druge zgodbe*, *Tip, ki se ga je treba paziti* in *Jetične zgodbe*. Za svoja dela je prejel kar nekaj državnih in tudi mednarodnih nagrad.

odobrena pravila pomenila drugega kot to, da želijo spodkopati moje poučevanje?

Sicer pa je dejstvo, da so moja predavanja tako priljubljena, da so študenti prostovoljno padli na izpitu, da bi lahko znova predelali snov z menoj. Zdaj to ni več mogoče: pravilnik prepoveduje ponavljanje. In roko na srce, ne vem, kaj jim je bolj všeč: sama predavanja, moj način podajanja snovi, presenetljivost snovi, enciklopedistični duh ali jaz sam.

Imel sem že tečaje o zelo različnih stvareh: o skandinavski srednjeveški književnosti (s poudarkom na *Gylfaginningu* in *Skáldskaparmáju*), o borilnih veščinah, o praktični kuhinji v mikrovalovni pečici, o upravljanju bolnišnic in sirotišnic, o andskem in alpskem goropisju, o vulgarni latinščini, o domi- nah, o rokodelstvu mehiških domorodcev in o pranju perila. Itn.

Pa ni bilo vse moja muha. Učenci na glas povedo svoje dvome in svoje želje po znanju. Vprašajo me: Kako se prideluje korenje? Je Hitler res to, kar so nas učili pri zgodovini? Mislite, da je bil Andy Warhol avantgardni umetnik? Marihuana povzroča zasvojenost? Kokain? Itn. Profesionalni odziv? Tečaji o pridelovanju korenčnic, zgodovina druge svetovne vojne, umetnost in šušmarstvo 20. stoletja, dobri in slabi učinki drog ter uvod v izbiro.

Moji odgovori so sestavljali “*didaktično* snov” tečaja, to je bila moja naloga. O tem ni nikakršnega dvoma. Naučiti vse? Nemogoče. Kakor koli že, če bi mi to postavili za izziv, bi storil enako: pridelovanje korenčnic, dobri učinki marihuane ... itn.

Vsak dan me ogovori kak študent, da bi mi povedal, da jim je moje poučevanje v življenju na tak ali drugačen način koristilo. Nekaj primerov: po tečaju, ki sem ga imel o temi pridelovanja žganih pijač, je eden mojih najsposobnejših učencev kupil žganjarijo in danes je bogat in uspešen in mi vsake tri mesece podari deset litrov žganja z dišavnicami. Aguedita Minolta je voznica taksija zaradi, tako pravi, tečaja, ki sem ga imel o alternativnih zaposlitvah. Lucas Vidal alias Mrlič ima homeopatsko posvetovalnico, ki jo vodi z znanjem, ki ga je dobil pri meni. Itn. Primeri, kot so Chema Godoy (pisatelj), Irene Tournier (hišnica za dvigala), Chuy Mendieta (poslanec) in Jerónima Salvatierra (metalka kopja), me navdajajo s ponosom, saj vem, da je bilo njihovo sedanje življenje zasnovano na enem izmed mojih predavanj.

Težave z Direkcijo so se začele z mojim tečajem tehnik poljubljanja. Susan Roth – študentka iz Chicaga, ki si je želela postati igralka – je na tečaju s temo *Pogovarjati se je človeško* vprašala: Bi nas lahko naučili, profesor, kako se poljubljati pred kamero? Seveda sem naslednjega dne predaval o tem, kako se poljubljati pred drugimi. Zato so me najeli, vsaj tako so mi rekli – zato, da bi učil.

Toda profesor geometrijskega skiciranja se je ob moji snovi počutil nelagodno, primer je prijavil vladnemu odboru za šolstvo in ta mi je poslal "opomin".

Zaslutil sem *Hannibala ante portas* in poklical na univerzo v Browninburgu in prosil za vrnitev, znova so me sprejeli na svojo plačilno listo, zato sem direktorju dal odpoved, ta pa me je prosil, naj ne odidem: da bo spremenil pravilnik. Na koncu sem se odločil ostati.

Stvar je v tem, da je zdaj ves svet proti meni.

Kolegi me sprejemajo kot profesorja. Pozdravijo me vsakokrat, ko se srečamo v kavarni ali na hodnikih. Prejšnji teden sem celo kosil z dekanom Rasgadam in ni mu bilo neprijetno ob meni. Profesorica gimnastike mi je podarila svetinjico, ki jo je sama poslikala. Torej: na videz sem eden izmed profesorjev.

Toda v resnici sem občutil prezir številnih kolegov: Huberta, Fiura, dona Roberta Tapie, sladke Catite, Lopeja, Poncelisa in doktorice Angeline. Najmanjšega dvoma ni: *Veritas odium parit* za nekoga, ki *Vitam impendere vero*.

Dve

Poklican sem bil celo pred vladni odbor za šolstvo, da bi pojasnil osnove svojih predavanj. Veliko so me spraševali o mojih pedagoških metodah, še posebno o tistih, ki so povezane s številnimi podtemami s področja seksualnih praks, uživanja drog in kuhinje za dva.

Ker sem moral naslednji dan odgovoriti na vprašanje Rolanda Rijose "Kako izbrati med enim in drugim?", sem jim predstavil osnovne točke svojega predavanja *Temelji izbire in svobodna volja*.

Predvidevam, da je bil moj zagovor več kot odličen, kajti celo neodločni so zavzeli stališče (še posebno omahljivi Poncelis in nestanovitna doktorica Angelina). Iz šole bom izključen iz teh razlogov:

1. spodbujanja k uporu,
2. politično nekorektnega vedenja,
3. improvizacije konceptov,
4. graje vrednega obnašanja in
5. kršitev internega pravilnika (še posebno so mi vrgli v obraz 49. člen: "Učitelj se v nobenih okoliščinah v predavalnici ne sme sleči ali poljubiti učenca ali učenke.").

Ne v dvorani, v kateri je potekal sestanek z odborom, temveč v veliki dvorani Charlesa Fourierja so študentje čakali na sklepe odbora. Direktor je po zvočniku vsem zbranim povedal, da "se je profesor odločil dati

odpoved”. Medtem ko je izgovarjal svoje lažno naznanilo, sem jaz s sredincem postavljaj na laž njegove besede. Študentje so ga izžvižgali.

Pa vendar sem v spremstvu dveh varnostnikov moral v svoj kabinet po svoje stvari. Čeprav sem jih opozoril, kot je rekel filozof Bías: *omnia mea mecum porto*, so me prisilili, da sem odnesel portrete Françoise Marie Arouete, Denisa Diderota, Pierra Larousseja in Walterja Yusta, svojo kravato, skodelico za kavo in pisma, ki so mi jih v desetih letih, kolikor sem poučeval na katedri te šole, poslali študentje.

Tri

Na univerzi v Browninburgu je moj profesorski stolček zasedla neka Mašenka. To sem obžaloval.

Obžaloval sem zato, ker najraje v življenju poučujem, in, kot je bilo videti, so se mi ta vrata zaprla.

Pa vendar se enciklopedistu mojega ranga vrata nikoli popolnoma ne zaprejo: saj ve vse.

Pane lucrando; nekaj časa sem se ukvarjal z različnimi dostojno plačanimi deli: naredil sem načrt za stroj za izdelavo suhih rakcev, komponiral sem pesmi za neki trio, igral sem v nogometni ekipi, čistil sem neko vilo, pulil podočnike, izrezoval slepiče in mehurje.

Dokler me niso dve leti potem direktor, Huberto in Fiur prosili, naj se vrnem. Odklonil sem: ponos. Rotili so me: mladički so brezvoljni, ravnodušni, čudni. Sprejel sem s pogojem: svoboda. Sprejeli so: kar koli, le da bi se na šolo vrnilo življenje.

Natovoril sem svoje portrete Voltairja, Diderota, Laroussa in Yusta in se namestil v svojem novem kabinetu.

Svoje prvo predavanje sem imel v dvorani Aldousa Huxleyja, saj v veliki dvorani Charlesa Fourierja ni bilo dovolj prostora za vse učence. Predavanje je govorilo o *papirofleksiji*.

Poslušat so ga prišli tudi skoraj vsi redni profesorji (odsotna sta bila sladka Catita, ki je bila prehlajena, in Poncelis, ki je počitnikoval na obali s svojo ljubico). Don Robert Tapia mi je zastavil vprašanje: “Kaj je geometrija?” – snov, ki jo je sam zagotovo izredno dobro obvladal, saj jo je predaval. Seveda je bilo moje naslednje predavanje, kot posebna usluga, naslovljeno: *Kaj je geometrija*.

Takrat je bilo že povsem jasno: jaz sem bil šola.

Štiri

In na srečo vseh se je zgodilo, da je direktorja kap, po kateri je ostal paraplegik. Odbor je hotel nastaviti Lopeja, nato dona Roberta Tapio, dokler nisem na vnovičnih in presenetljivih volitvah večine glasov dobil jaz.

Moje prvo vodstveno dejanje je bila sprememba učnih načrtov: nič več specializiranih materij. Tistim profesorjem, ki so se bili pripravljene enciklopedizirati, da bi sestavljali del novega predavateljskega telesa, sem izrekel dobrodošlico. Tistim, ki so se pritožili, sem dal odpoved in upor zatrl v skladu z zakonom.

Moja naloga je bila poleg vladanja tudi poučevanje Predmeta predmetov, kot se je imenovalo predavanje za pripravo profesorjev enciklopedistov.

Zaposlil sem tisto Mašenko z Browninburga, da bi mi pomagala pri pripravi profesorjev, in študentom poklonil prosto leto, ki mu odbor staršev sprva ni bil naklonjen, ko pa sem jih seznanil s prednostmi svojega novega učnega načrta, so ga znali pravično oceniti. *Chi va piano, va sano*.

Vse tisto leto priprav so prihajala v mojo pisarno pisma študentov. Moral sem znova zaposliti sladko Catito, dal sem ji radodarno odkupnino, da bi brala pisma, pisala odgovore in pripravila klasifikacijo vprašanj, predlogov in zanimanj prve generacije enciklopedističnih študentov.

Na podlagi te klasifikacije sem izdelal predmetnik prvega letnika. Obstajali sta dve možnosti:

1. predavanja bi lahko potekala simultano, tako da bi študent šel na tisto, ki bi ga najbolj zanimalo;
2. šola bi bila ena sama predavalnica, v kateri bi imeli vsi študentje dostop do vseh predavanj hkrati.

Odločil sem se za prvo, kljub protestom nekaterih, ki so si želeli biti na *vseh* predavanjih.

Na podlagi *želj po znanju*, izraženih v pismih študentov, sem izdelal prve *predmete katedre*: izdelovanje cigar, uvod v litografijo, orinologija, dekoracija stranišč, administracija bordelov in igralnic, je roman *Vojna in mir* ruski roman?, psihoanaliza in šarlatanstvo, mambo, valček in čačaca, Montesquieu danes.

Pet

Na odprtje predavanj so prišli predsednik republike, trije državni sekretarji, urednik enciklopedije *Osnove vedenja* in številni podjetniki, katerih otroci so se vpisali na šolo.

Ceremonija je bila preprosta: kratka predstavitev programa, razkritje spominske plošče, prigrizek z vinom in kanapeji. Za uradno odprtje predavanj je Humberto na osrednjem dvorišču imel prvo predavanje: *Kako poslati in sprejeti faks*. Predavanju se je pridružil tudi predsednik – gesta? ignoranca? potreba, da bi razširil svoje znanje? – kot eden izmed učencev (postavil je tri vprašanja, si odgovore zapisal v beležko in naredil korak naprej, ko je Humberto vprašal, ali kdo zna pritisniti na *start* ali na *stop*).

Šest

Prve mesece Šole ni bilo težko voditi in administrirati. Težave so se začele, ko so postale dvorane prenapolnjene in je bil organiziran prvi miting.

SNSŠ (Svet NeSprejetih Študentev) je terjal svojo pravico do enciklopedizacije. Protesti so bili vedno glasnejši, povzročili so kolaps v mestu, prišli so do pisarne sekretarja za šolstvo, sklenili zaroto s tiskom in se razširili po vsej državi.

Predsednik mi je poslal na dom (ki sem si ga v tistem obdobju delil z Mašenko) faks, v katerem mi je sporočal: “Morte najt neko rešitu, da to ne bo uplivalo na moja ulada.” Vrnil sem mu faks: “Jutri bom imel predavanje o temi *Ortografija pri pošiljanju faksa*.”

Predsednik je razumel moje sporočilo, prišel je na predavanje, si delal zapiske, postavil dve vprašanji (glede uporabe v-ja in l-ja ter polglasnikov) in stopil pred tablo, da bi popravil napake v stavku “Kkšna sreča, da sm te spoznau.” Dobil je (prav nič zanemarljivo) sedmico: čeprav je odgovoril na srečo, znanje in dobri nameni oblasti zgrešenim odločitvam niso tuji.

Po koncu predavanja so ga SNSŠ-jevci, ki so pred vhodom čakali na to priložnost, napadli s svojimi gesli (“Ne bodi mevža, daj nam izobrazbo!”, “Ne bodi zloben, daj nam šolo!”, “Ti je kaj žal, ti je kaj žal, da k pouku SNSŠ-jevci ne moremo!?”).

Revček je dobil s steklenico po glavi in v pisarni sem mu sam zašil rano, medtem pa sva se pogovarjala. Načel sem tele teme:

“Družba si želi izobrazbe.”

“Jest lubim šole,” mi je rekel.

“Dokažite to.”

“Sam recte.”

“Dajte mi univerzo.”

“Maš jo.”

“S proračunom?”

“Sam recte.”

Naslednjega dne sem sladko Catito poslal k njemu z vsemi svojimi zahtevami: etičnimi, človeškimi, materialnimi in finančnimi.

Sedem

Na dan, ko so mi dali univerzo, je Mašenka naredila samomor. Vzrokov za njeno dejanje nisem poznal. Pa vendar sem napravil obdukcijo. Glede na moje znanje anatomije, kriminalistike in teorije samomorov sem odkril, da je pot krogle, ki ji je vzela življenje, kazala na drugačen sklep: šlo je za umor.

Naslednjega dne sem predaval na temo *Razkrinkanje morilca*, po katerem sem izbral devetdeset preiskovalcev, da bi mi pomagali najti krivca.

Sto dvajset ur pozneje se je v moji pisarni pojavila skupina petih študentov z bolehnim osebkom z bejzbolsko čepico in žvečilnim gumijem. Korak za korakom so mi pojasnili vse sledi, ki so jih pripeljale do morilca. Pomislil sem: *Se non é vero, é bene trovato*. Toda kmalu se mi je razpršil ves dvom: morilec je s sklonjeno glavo in v liscih priznal, rekel je, da je Mašenko ljubil, ker pa mu ni vračala ljubezni, se je je "znebil". Bil je šef natakarjev na univerzi v Browninburgu.

Napotil sem ga na ministrstvo za pravosodje, da bi z njim ravnali v skladu z zakonom.

Žalost ob izgubi Mašenke mi je ublažilo zadovoljstvo, ki mi ga je prinesel takojšnji odziv učencev na moja predavanja.

Ko je tisk izvedel za umor in za njegovo hitro razkrinkanje s pomočjo moje katedre, so dogodku posvetili pretirano zanimanje, intervjujali so detektive, zločinca in tožilca; ta se je izrazil takole:

"Dosegli bi več uspehov, če bi se družbi uspelo organizirati. Ta primer to jasno dokazuje."

"Kaj pa vaši uspehi?" ga je ironično vprašal poročevalec tednika *Posmeh*.

"Naši uspehi so uspehi nas vseh. Kar dosežemo skupaj, bo lahko zajezilo kriminal."

Poklical me je predsednik, da bi mi čestital. Rekel sem mu, da bi od njega pričakoval vsaj sožalni telegram.

"Ste biu s deklino v lubesenskem rasmerju?"

"Bila je moja ljubica, kaj niste brali časopisov?"

Takoj se je opravičil in mi ponudil ministrstvo za šolstvo.

"Država to rab."

Sprva sem dvomil: enciklopedija in politika sta si po mojem razumevanju popolnoma nasprotni. Fiur in Huberto sta me prepričala: "Država te potrebuje."

Sladko Catito sem imenoval za rektorico univerze in začel reorganizacijo državnega šolskega sistema.

Moj prvi predlagani zakon – odobren z večino glasov spodnjega in zgornjega doma, ki so ju sestavljali moji sedanji in nekdanji učenci – je bil ukinitvev specializiranega pouka in vsaditev – termin, ki sem se ga naučil sproščeno uporabljati – enciklopedizacije v družbo.

Predsednik me je sprva podpiral, čeprav me je opozoril, da se bodo začeli mitingi, upori, protestni shodi in veliki pritiski. Prokurist mi je rekel, da dežela na kaj takega še ni pripravljena, da bo prišlo do gladovnih stavk, izgredov, manifestacij in nestabilnosti. Prepričal sem ga s stavkom Luisa XV.: *Après nous, le déluge*.

Pa ni bilo ničesar: niti oporečnikov niti vesoljnega potopa. Na presenečenje predsednika in njegovega kabineta so imeli ljudje neznansko željo po znanju.

Glede NŠND (Novega Študijskega Načrta za Družbo – po začetnicah): ta se je začel izvajati, prebivalci so opustili svoje naloge in obveznosti in se začeli učiti novih stvari: tarota, organskega pridelovanja zelenjave, reprodukcije morskih valov, mučenja upornikov, ropanja trgovin, kako napisati spremno besedo k knjigi Fernanda Savaterja. Itn. itn.: našel se je tudi kak posameznik, ki se je želel naučiti izdelave črnih skrinjic ali čuvanja otrok ponoči.

Devet

In tako štiriindvajset let. Najprej kot profesor, nato kot ravnatelj šole, potem kot rektor univerze, minister za šolstvo in nazadnje še kot predsednik republike: doživel sem preobrazbo ljudstva. In lahko rečem, in tudi si rečem, da sem zadovoljen: veliko ljudi zdaj *ve*, kar so si želeli vedeti, druga stvar pa bo tudi vsak čas dosežena. NŠND, ki se je pozneje pretvoril v NSE (Nacionalni Sistem Enciklopedizacije), je postal šolski model, ki so ga uvedli v različnih državah, in to s podobnimi uspehi.

Še veliko bo treba postoriti, da bomo dobili uravnoteženo, pravično in dinamično družbo. Toda zdaj imamo zelo obiskano predavanje *Tehnike ponarejanja* in le šibko zanimanje za predmet *Kako upravljati s časom med ugrabitvijo*. Veliko predavanj o temi *Reja govedi* in le malo o pomanjkanju pašnikov v deželi. Mladi, žejni vedenja, poslušajo predavanje *Ali so grafiti umetnost*, vendar pa nimajo na voljo dovolj zidov. V tisku imamo dve Savaterjevi knjigi in več kot petsto možnih piscev spremne besede. Itn.

Deset

Nekega dne sem moral zapustiti državo.

Napolnjevalo me je z veseljem, da sem dovolj zgodaj zaslutil visoko raven znanja, ki so si jo pridobili udeleženci predavanj *Kako izvršiti državni udar* in *Kako izgnati diktatorja iz države*.

V limuzini, ki me je peljala proti meji, sem imel priložnost za svoje zadnje predavanje: *Quandosque bonus dormitat Homerus*. Čeprav sem Quinta razjezil, mislim, da si tudi sam zaslužim sladkega spanja, ki ga je bil v svojem času deležen Homer.

To, da sem bil na seznamu desetih najbolj iskanih diktatorjev luksemburškega sodišča, mi ni preprečilo, da ne bi svoje zadnje sieste z užitkom prespal.

Prevedla Veronika Rot